

TELEGRAFUL ROMÂN.

Apere Marția, Joi și Sâmbata

ABONAMENTUL:

Pentru Sibiu pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru monarhie pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru străinătate pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archiepiesane Sibiu, strada Măcelarilor 45
Correspondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român”, strada Măcelarilor Nr. 45
Epistolele nefrancate se refuză — Articuli nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:

Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr., rëndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Preoții nostri dela orașe.

Dela un amic al fôiei nôstre dela țară primim următorul articol:

Atacurile, ce se îndreptă din diferite părți contra bisericei nôstre, ne impune, ca să ne ocupăm serios cu ridicarea bisericei.

Cine voiesce serios ridicarea bisericei, trebuie să ridice mai întâiu pe preot.

În prima linie va trebui să ne îndreptăm deci privirea asupra preotului, nisuiind din toate puterile, ca el să fie om inteligent, cu cunoștințe, cari să facă onore nêmului nostru.

Este cunoscut, că lumea cultă caută în preot un mijloc de ajutoriu real, în luptele vieții o călăuză cătră izbândă pe drumul binelui.

Și dacă postulatul acesta la sate și priu părțile muntôse încă nu este atât de pronunțat, el se ivesce cu atât mai intensiv la orașe unde poporul este în contact cu alte naționalități, cu alte confesiuni și numai acel preot să va sci validat, care scie să inspire încredere poporului, prin ținuta sa.

Un propovăduitor de pe amvon care să scie aduna pe credincioși împregiurul seu — ță ce reclamă poporul și inteligența dela orașe dela preotul seu.

Și pe când poporul și inteligența dela orașe — reclamă aceste însușiri dela preot — tocmai la orașe poziția preoților nostri este mai periclitată.

Chiar în orașele de frunte — unde preoții altor confesiuni sunt foarte bine dotați — ai nostri sunt cât se poate de reu remunerați, așa încât trebuie să ți pui de multe ori întrebarea: cum pot exista de pe o ți pe alta?

În lucrările nôstre trebuie să fie sistem — și de aceea vom trebui să ne îndreptăm privirile asupra punctelor celor mai periclitate.

Toți ômenii de bine trebuie să fie de acord cu noi, când suntem de părere, că pe toate căile legale și permise, trebuie să ne întărim poziția la orașe. Alte elemente în orașe au totă puterea de viață — noi chiar în orașe stăm mai reu.

Și până ce poziția preotului nu este asigurată, e greu să reclami dela el, ca să se ocupe numai cu oficiul și cu cartea.

Luptând cu greutatea vieții, îngrijit pentru pânea de toate zilele, el cu greu va corespunde chemării lui de apostol al poporului.

Din om încreșt — va deveni sfios și zelul ce ar trebui să-l desvôle în chemarea sa, îl va împărți cu grigile ce-l împovărează.

În momentul acesta, el numai este ce ar trebui să fie, ânger păzitor al poporului — și tocmai în orașe, unde ademenirile și atacurile la conștiința poporului sunt mai dese — preotul nu poate lipsi dela postul seu.

Chiar și căsătoriile cele multe micșe slăbesc mult legăturile cu biserica, și până ce soțul trage spre biserica lui, soția spre a ei biserică, se nasc neînțelegeri, cari degenerază în un indiferentism cătră biserică, care de multe ori apoi se manifestă prin treceri menagiate de cei ce-și fac merite pentru propagarea proselitismului.

În trecut s'au făcut erori, cari cu greu se pot repara.

Fie ertatul metropolit Șaguna a intenționat ca din ajutoriu de stat să întemeze un fond pentru salarisarea preoților — și chiar protopopi de ai nostri au fost, pe cari lăcomia i-a împins, ca să nu și dea consimțământul.

Până se vor pune celelalte fundațiuni în lucrare — cum este fundațiunea „Pantazi” — se va mai străcura mai bine de o jumătate de véc — și criza este iminentă, preoții nostri sunt

srimtorăți de greutatea cu cari luptă. A împărți ici ceva — coala puțin — nu însemneză ajutoriu eficace și real.

Ajutoriu trebuie deci dat într'un an în un loc ca să facem o ameliorare permanentă, în alt an în altul ca să vindecăm acolo rēul din rădăcină, ér începutul trebuie făcut unde lipsa e mai arđetore.

Probabil, că intențiunea guvernului de a neferici cu căsătoria civilă nu se va realiza, — dar punem cazul că da — cugetatu-ne-am noi la miseria ce i așteptă atunci pe preoții nostri în grad și mai mare?

Ne înforăm a și cugeta la cele ce se pot desvolda în detrimentul bisericei nôstre preste tot, din această nouă armă diavolăscă plăsmuită de cei ce cu sistem lucră la ruina insti tuțiunei nôstre, care ne-a păstrat religia și limba până acum.

Să sperăm, că D-șeu nu le va ajuta ca să o scotă la cale cu această bôla afurisită dar totdeodată datorința avem să ne întărim pe întregă linia — și cu deosebire să ne întărim la orașe.

Preoți inteligenți — și bine dotați la orașe — ță un postulat fără care vindem poporul dela orașe și clătinată poziția nôstră bisericăscă în orașe — am gătat și cu celelalte instituțiuni, ce mai avem.

Scolii, institute de bani, reuniuni, toate vor căde în ziua când preotul nu își va ține stindardul sus, căci ori unde ne îndreptăm privirea, cu puține excepțiuni ei sunt conducătorii tuturor acestor instituțiuni cu caracter național românesc.

Fulgerile se descarcă pe piscurile cele mai înalte, — fortuna ce ne amenință are să se descarce asupra preoților.

Orbi ar trebui să fie mirenii cari nu vęd, că umilirea și slăbirea preotului este egală cu umilirea și slăbirea

nêmului nostru — și a lor datoriu e să apere preoțimea și se conlucre pentru întărirea ei.

Dacă preoții au dat în trecut și dau ađi contingentul cel mare pentru clasa inteligentă decă fondurile ce le avem din a lor sudore și cu al lor concurs s'au adunat, acum când primedia asupra lor se dascarcă, cu toții ar trebui să aibă simț, pentru de a sări în ajutoriu preoțimei care strivită, srimtorată de toate părțile, ađi trebuie se reclame ajutoriu.

Ajutoriu ce-l dăm preoților — îl punem ađi pe altariul națiunei, căci națiunea românăscă fără preoți luminați și dotați nu ne o putem inchipui. Fi-vor ômenii — atât de generosi ca să ne pricépă — viitoriul ne va arêta.

Revista politică.

Crisa ministerială din Austria durează încă și aplanarea lucrurilor întâmpină mari greutatea. Maj. Sa monarhul a venit érăși la Budapesta, unde a primit în audiență pe guvernatorul Thun. Audiența se aduce în legătură cu formarea noului cabinet. Totuși nu se crede, că contele Thun va fi însărcinat cu formarea lui. Se mai vorbește încă și de ambasadorul din Londra Deyms și chiar de cont Taaffe. După toate presemnele vor mai trece încă câte-va zile, până-ce se va forma cabinetul și se va redeschide parlamentul.

* * *

Telegrama țarului Alecsandru II cătră președintele Carnot a fost atigată în totă Francia și este salutată de toate foile franceze ca un eveniment extra-ordinar. „Figaro” ăice: „Alianța francesă rusăscă există, ori-ce formă diplomatică ar avea documentul, ce o sancționează. „Debats” scrie: Depeșă împăratului Alecsandru spune tot ce e de lipsă spre a face o nouă bucurie

FOIȚA

Nimful succinului.

— Legendă samaită. —

Între ângerii lui D-șeu cel mai plăcut era ângerul frumșei. Când însă l-a trimis D-șeu între ômenii, a cășut tot mai tare din starea sa de inocență. La început făcea încă mult bine și ômenii învățau dela el lucruri foarte minunate. Mai târziu însă îi seduse la fel de fel de vanități și arte netrebnice, care umple numai inimile de sumeție. Seduși de dînsul, voiau în fine a imita lucrurile de acele, care numai singur D-șeu le poate crea depln perfecte: compuniau flori din materii dure — inchipuindu-și a întrece chiar pe creator prin formele lor fantastice — și se împodobiau cu ele. De aceea se mânia D-șeu și abandonă pe ângerul neascultător într'o pădure mare, unde nu se aflau ômeni.

Dar nici au se odihni lung timp neastemperatul spirit, ci începă a se amesteca printre plante și flori, îndemnându-le la cêrtă: care dintre ele ar fi cea mai frumșă?

Un tumult grôznic se iscă în pădure și se lăși tot mai departe, până peste căm-

puri și liveđi. Lung timp ținu cêrtă, devenind tot mai violentă și mai înverșunată, fără de a ajunge la vre-o hotărîre

Toate plantele luau parte la dispută și fiecare avea de spus ceva în favorul ei propriu. Stejarul se fălia cu puterea și maiestătea sa, bradul cu trunchiul seu svelț și crengile sale întotdeauna verđi; mestecănul lăuda grașositatea crengilor sale plecate, tuțele vorbiau de strălucitôrele lor bôbe roșii sau negre și fiecare flóre își lăuda forma și colôrea ei de cea mai frumșă. Nici chiar ierba nu remase dela disputa vanității, ci se susținea a fi cel mai frumos product al regimului vegetal, pentru-că dînsa ar fi mai răspândită și merită s'acopere uriciunea pământului gol. În urmă îi veni unui lier bêtân în munte, a invita pe om, să hotărască el cêrtă. La această propunere se învoară cea mai mare parte, numai ciupercile și altele de acest fel nu o aprobară, de témă, că ele totuși nu vor fi alese; fiind maiorisate, au trebuit să se retragă dela concurs spre a-și salva cel puțin o aparență favorabilă.

Omul însă se hotărî, fără multă alegere pentru rosă, și cu acesta părea cêrtă sfêrșită pe mii de ani. În decursul timpului însă așărură multe flori minunate, dar străine. Aceste se nisuiu a lua rosei valôrea

frumșei și voiau o alegere nouă. Dar omul rămâne deocamdată la hotărîrea lui și declară că nu va permite nici o schimbare. Acesta causază multă invidie și încaierări între flori și nu-i destul atăta, real ce l'a semănat singur numai spiritul reutăcios al vanității — cum trebuie acum numit ângerul frumșei de odniniôră — iarăși s'a lăși printre ômeni. Căci de când fu alesă rosa ca cea mai frumșă din toate florile, a devenit modă la tinerii feciori nătângi a pune fetelor vane în gând că ele să rămână roșii — A semăna o față omenăscă cu o flóre! Ce nebunie. — Însă vanității nu-i e nici o nebunie atât de mare, încât să nu o credă.

Precum printre flori, așa se iscă invidia și între tete și fiecare copilă, care nu fu asemenea bar-m odată cu rosa e în simțul ei plină de amărăciune față de surorile favorisate. Vêđend Dumneșeu, că spiritul neascultător și din esil își întinde mriegele asupra ômenilor, îi destină o locuință de unde să nu potă veni în nici o atingere cu lumea de pe suprafața pământului. Așa dar eufundă pădurea cu spirit cu tot adânc în fundul mării.

Nici o privire omenăscă nu pêtunde până acolo, nici un ten nu străbate la urechia omului și piciorul nimenui nu va călca vre-odată aeele locuri misterioșe. Numai

peșcii muți înotă de-asupra arborilor pădurei eufundate; — însă ei nu spun nimenui ce au observat în adâncime.

Acum miraculosul abandonat nu se mai poate apropia el însuși de ômeni, ci totuși le scie da semne despre existența lui. Adese ori — poate că în mânia pentru neputința sa — rupe de pe arborii pădurei suterane bucăți mari și mici din reșina lor minunată galbenă, le întăresce cu lacrămile sale, le învêue în pesteră și cu ajutorul uraganului le aruncă la suprafața mării. Valorile duc apoi reșină la fêrmure unde o află ômenii și o întrebnițeză spre scopuri de ale vanității; căci vanitatea a lăsat-o reutăciosul spirit ômenilor drept posesiune neperitôre. Din reșina galbenă se lucrăză diferite obiecte frumșele și multe tete cred ași mări frumșea împodobindu și pieptul și urechile cu coralele galbene, cari le trimite nimful succinului din fundul mării.

Bunul D-șeu va îngădui încă mult timp a țăta ocupație a reslățatului băiat, pentru-că mii de ômeni sêraci își câștigă pânea de toate zilele culegând reșina de pe malul mării baltice sau prîndend-o din valorile ei.

Din „Familia”.

Elena.

Franciei și a liniști Europa". „Estafette" dice „Lucru de căpetenie este că mergem mână în mână cu rușii și că lumea scie această." „Petit Journal" încheie un articol cu cuvintele: „Ne încredem în înțelepciunea țarului cum țarul se încrede ași în înțelepciunea noastră."

Diarele rusesci laudă atitudinea presei engleze, care ia în serios frățietatea ruso-francesă, și admit, că ea oferă o garanție pentru susținerea păcii. Cercurile politice în Londra dice „Novoje Vremja", se apropie tot mai mult de alianța cu Rusia. Constatând această, „Narodny Listy" din Praga dice: „Anglia e practică, ea pricepe ce va să dică înfrățirea ruso-francesă și nu vrea să lipsescă de-acolo, unde se tractează de aceea, că cine va fi moștenitorul comerțului avantajos, ce în Rusia l'a avut până acum Germania în mână. Germania va pierde îndoit: va pierde întâiu prin războiul economic nedrept și neprecuțat, ce l'purtă cu Rusia și pierde a doua oară, ceea ce deja a pierdut votul decisiv asupra păcii și al războiului, pe care încă îl avea în mâna sa, când era Bismarck la cârmă."

Relațiunile între Spania și Maroc au ajuns atât de încordate, încât Spania s'a vădit necesită să deschidă o campanie contra neliniștirilor cabili. În această campanie Spania a eșit victorioasă, dar a lăsat pe câmpul de luptă pe generalul Margallo. Pentru a fi și mai sigură Spania și a întărit poziția cu armată nouă.

Istoricul acestui conflict al Spaniolilor în Maroc este următorul:

Spaniolii posedă astăzi pe țărmul african patru puncte: Ceuta, Velez, Alhucemas și Melilla. Atâtea le-a rămas din vechile posesiuni, pe care le smulseșeră de la arabi, după îgnorarea lor din Europa, posesiuni dintre care cea mai principală, Tanagerul, o trecuseră Englițerii ca zestre a unei princese spaniole. Er Englițerii a cedase, după câți-va ani, de bunăvoie marocanilor.

În repetite rânduri spaniolii au avut să suporte lupte pentru a-și păstra posesiunile. Ultimul mare război cu Marocul l-au avut în anii 1859 și 1860: nu și a împlinit speranțele mari ce și puseseră în acest război; totuși, în urma lui, s'au fortificat mult în posesiunile lor. De atunci a fost pace până acum câte-va săptămâni, când fără veste veni șcirea că maurii de la Riff a atacat Melilla și a suportat o luptă sângeroasă cu generalul Margallo, perdând și ucizând sute de oameni.

Causele acestui conflict a fost foarte simple, Riffii n'au fost nici odată vecini buni; în vinele lor curge sângele aprins arab, ei nu se supun de cât condiționat sultanului și au vădit în totdeauna cu nemulțumire domnia spaniolilor în vecinătatea lor. După războiul din 1860 spaniolii și au asigurat o fașie de teritoriu în semicerc în jurul Melillei, de amândouă părțile riulețului Uro. Pe acest teritoriu spaniolii au ridicat cincisecizeci forturi, în fața iritației crescânde a cabililor de la Riff. Acum pe urmă, tocmai pe când era în lucrare fortul Guarlich, ei nu s'a mai putut stăpâni, și a atacat pe spanioli. Ei afirmă, că noul fort se ridică în apropierea unui cimitir al lor și astfel li se insultă simțul religios. Dar sunt unele indicii și în primul rând înarmarea relativ modernă a cabililor (puști Remington), cari ar dovedi, că atacul n'a fost spontan, ci pregătit de mult și încă — pote — cu ajutor și influență străină...

Ori cum, ciocnirea s'a întemplat și ea a avut un mare răsunet în Spania. După câte-va zadarnice negocieri cu oamenii sultanului din Maroc (Sultanul însuși lipsește din Fez, aflându-se în vilegiatură la Atlas) guvernul din Madrid a fost nevoit să cedeze presei opiniei publice și să hotărască

o expediție în contra cabililor, mai ales după ce ministrul de finanțe Gamuzo a dobândit imediat 90 de milioane de la banca Spaniei, cu totă starea financiară destul de critică.

Și astfel, acum câte-va zile diarele publicau următoarea depeșă din Madrid:

„Generalul Margallo a respins, cu infanteria și artileria-i de munte, sprijinit de focul fortului de la Melilla, pe marocani dincolo de riul Uro. Dușmanul s'a retras în ordine. Generalul Marchias a plecat cu trupele corpului al doilea și al treilea (al Madridului) la câmpul de război. Îmbarcarea corpului întâi și al doilea începe ași de odată la Malaga și Cadix."

Campania nu era, cu toate acestea, anunțată încă în chip oficial; această anunțare nu s'a făcut de cât a doua zi, la 16 (28), după care imediat, la 17 (29), a venit vestea despre lupta sângeroasă în care a cădut generalul Margallo.

În ce privește atitudinea celorlalte puteri, care se numesc interese în Maroc, (în special Englițerii și Franța) deși se dice, că cea dintiu în ascuns ar sprijini pe Kabili, — ele se arată pe față destul de indiferente față de expediția de la Melilla. Nar fi însă tot așa față de un război cu Marocul.

Dacoromânismul și politica culturală magiară.

III.

Espatriții și curentele culturale române.

Ardelenul Ioan Bianu, profesor de limba și literatura română la liceul Sf. Sava din București, dice în conferința sa despre „Literatura și cultura română în secolul XIX." următoarele: „Socotela greșită, ori mai bine zis lipsa judecății serioase cauză, că oamenii nostri cred, că valoarea întregă a bărbaților distinși în generațiile premergătoare se deduce în împregiurarea, că unii din ei au studiat în străinătate și mai ales la Paris. De aici vine, că atragerea firească a românilor către cultura franceză a trecut în extrem și a devenit o adevărată monomanie. Și cu cât va deveni mai lesnicioasă călătoria și cu cât va crește averea în țară cu atât va crește și numărul tinerilor trimiși la Paris. Ne vine în minte povestea despre oile, care urmându-se una pe alta sar în afundime. Această năvală nefericită în străinătate este de vină, că clasa noastră socială cu dare de mână, care ar trebui să fie și cea mai cultă, nu cetesce scriitorii români și nu promovă literatura și cultura română nici în privința materială, nici morală, ci cetesce romane franceze, jurnale parisene și ce e și mai rău în conversațiunea familiară dîlnică nu vorbesc românește, ci franjozește; părinții și copiii vorbesc între sine limbă străină, în limba această corespundă între sine prieteni și rude. Și când sunt nevoiți să converseze românește: vorbesc o limbă amestecată, acel jargon rușinos franco-român folosit de cei mai mulți advoacați la tractările judecătorești, care îl poți auzi și în parlamentul țării și ceti dîlnic în jurnale.

Astfel descrie un scriitor român acea cultură franco-română, care a îmbrăcat cu o speală de civilizație societatea României. „La 1848" — zice Gherea Dobrogănu într'un studiu al său (Stefan Hudici) — „au venit formele vieții noastre sociale orientale în conflict cu cele apusene și acestea au învins. Dar din această învingere astfel de forme politice au rămas forme gule cu foarte puțin conținut adevărat european, ceea-ce priveșe ideile, principiile și mai ales sentimentele și obiceiurile, căci acestea nu se schimbă atât de grabnic — reul de multe ori are viață foarte lungă — și cilindrul parisian de multe ori acoperea un cap plin de idei și principii orientale ca și feorul și islicul și fracul acopere o inimă cu sentiment tot atât de primitiv ca și caftanul."

Vorbind odată despre curentele culturale române cu un profesor de literatură română dela liceul Sf. Sava, cu dl Vasile D.

Paun, care mai înainte a fost profesorul de limbă română al clironomului român, a zis la observările mele asupra curentelor franceze următoarele: „Este adevărat, că suntem coplesiiți de spirit francez, moravuri și datine franceze, dar în ultimele două decenii a început să vină la putere un curent foarte sănătos, cultura germană, și sunt convins, că cu ajutorul acesteia ne va succeda a crea o cultură națională română foarte sănătoasă și profundă". Din acest moment am urmărit cu atențiune influența culturii germane asupra civilizației românești și am aflat, că nu e atât de generală ca cea franceză, dar este cu mult mai înrădăcinată și serioasă și are mai mare viitor decât aceea.

În discursul academic rostit de Mihail Kogălnicenu la 1870 se află următoarele: „Am să mulțumesc convenirii mele cu bărbații Germaniei, că am avut ocazia fericită a-mi îmbogăți spiritul cu idei reformatoare, care atunci au însușit inteligența Germaniei. Da, universității berlineze, acestei mame dulci, exemplului aceleia care ni-l-a dat iubirea de patrie, care am aflat-o în toate straturile societății germane, la boier și la țeran — am să mulțumesc iubirea mea față cu patria română și acel spirit liberal, care m'a înfăcărat în toate acțiunile vieții mele... culturii germane, universității berlineze, societății germane și acelor mari bărbați și patrioți, care au lucrat la unitatea și ridicarea Germaniei am să mulțumesc tot ce am devenit în patria mea, căci numai la focul patriotismului german s'a aprins făclă patriotismului român."

Direcțiunea serioasă națională și patriotică o introduce în viața publică română bărbații creșcuți la sinul culturii germane. Pe când a dat și da cultura franceză formele și principiile — conținutul adevărat l'a dat Germanul. Între partidele române este cel mai real și mai desinteresat partidul junimist crescut la sinul culturii germane. În fruntea acestui partid în privința literară stă un ardelén, Titu Maiorescu, er conducătorul politic este descendentul unei familii boieresci din Moldova, Petru Carp. În cartea lui Rudolf Bergner pag. 298 se cetesq următoarele: „Merite mare are Carp și marele ardelén Maiorescu, că românii ardeleni sunt bine primiți în România. Sunt mulți de aceia în țară, care vęd mai bucuros un bulgar sau grec decât un român brașoven. Numiți caută cu tot prețul să contrabalanseze pe astfel de oameni.

Dar întrucât protegia Maiorescu tinerii ardeleni nu este de lipsă să cetesc din cărți. Este suficient a întreba un român ardelén: Cine te a protegiat? — Maiorescu! are să fie răspunsul ori să întrebăm pe primul universitar ardelén cine l'a ajutat și er și va răspunde: Maiorescu. Ușile casei lui Maiorescu stau pururea deschise înaintea tinerilor ardeleni imigrați. Și Maiorescu face această, fiindcă scie, că tinerul ardelén vine cu cultură germană primită prin intermediul magiar.

La acestea se mai adaugă încă o împrejurare: caracterul etnic al românului ardelén. Hașdău, reprezentantul șovinismului român și al urei magiare în sciință, a ținut la începutul anului 1872 o conferință la Athenaeu. În aceasta a asemănat caracterul românului cu un copil. Rar a spus Hașdău un adevăr mai mare ca atunci. Cine numai puțină vreme a convenit cu românul din România, momentan observă, că însușirile bune și rele ale acestuia sēmănă mult cu ale copilului.

Românul din România nu câștigă iute simpatia noastră ca și copilul prin nemijlocirea sa, atașarea prietenosă, filosofia sa veselă și inima sa bună, dar dacă așteptăm dela el soliditate, perseverență, sentiment serios de datorință și încredere, chiar așa ne înșelăm ca și în copil. Lipsa de judecată, grandanomia basată pe optimism copilăresc, lăudăroșia naivă, care de mult ori te supără, altădată er te constringe să zimbesci se pot egal explica din această notă fundamentală a caracterului lor. Această notă generală a poporului explică, că în România în scurtă vreme pot face avere și ajunge la putere aventurierii mai vicleni, energici și perseverenți din toate națiunile Ungureni și inteligenți încă se pot număra între acestia numai într'un înțeles mai bun și mai nobil, căci și ei răspund pentru averea și puterea

câștigată cu sentiment național adevărat, entuziasm patriotic, și muncă prețioasă și serioasă.

IV.

Momente subiective.

Dar de ce emigrăză ungureni?

Cetitorul de sigur va ghici din cele espuse, că ei vor aduce drept cauză a emigrării tirania magiară, care le face imposibilă rămân reia în patria lor străbună. Ei sunt espatriții, care cu inima sângerândă au luat lumea în cap, și si-au căutat o patrie nouă în locul celei vechi, din care i-a espulsat o rasă tirană avară și încăpăținată numai de aceea, fiindcă prin români ar desvolta în poporul român asupra prin activitatea și facultățile lor puterea de rezistență și ar împedeca magiarisarea profesată din principiu. Magiarul când aude această motivare e la moment gata să o stigmatizeze de o minciună impertinentă. Firesce, că motivarea această dacă o cercetăm și analizăm este o minciună, dar dacă cercetăm, că aceea care o spune o crede vom vedé, că nu este minciună, ci o superstițiune regretabilă, care este crescută în cei mai mulți oameni prin împrejurările vieții, lectură, cu un cuvânt prin întreaga lor dezvoltare psihică.

Conform raportului XXI al ministrului de culte au cercetat cu totul în patria noastră 2749 de români școle medii. În privința această nu ne stau la dispozițiune date statistice, dar cine cunoște din experiență referințele acelor școle, în care își urmăză românii studiile, îmi va da drept, că dacă asemănăm în privința materială școlarii români și magiari putem fără tēmă spune, că mai mult de 50% de școlari români — nu sunt pentru școlele medii. Sciu, că sērăcia este lucru sfânt și nici nu voesc să discut sērăcia studenților români, dar acela care analizăză fenomene social-politice, trebuie să ia în considerare și astfel de fenomene, fie ele cât de delicate. Inși scriitorii români recunosc, așa alții chiar și Ioan Slavici în cartea sa scrisă de românii ungureni, că românul se ferise grozav ca să facă din copilul sau meșteșugar sau comerciant. Românul, care își trimite copilul la școlă voesc să facă din el popă sau funcționar. Petru Carp la spus într'un discurs, că românul se naște ca bursier (stipendiat), trăesce ca funcționar și mōre ca pensionist. Acestea se refer și la românii nostri. Tinerul român își urmăză studiile la gimnaziu și chiar la universitate, luptându-se cu o sērăcie cutropitoare. Să ne transpunem acum în situațiunea și viața sufletescă a acestui tiner. S'a născut în vre-un sat lin câmpie sau de sub munți. Tatăl său, un biet dascăl sau țeran cu doi boi, duce băiatul la Aiud sau Cluș la școlă.

Deodată cu el plēcă la școlă fiul bogatului posesor magiar din sat. El umblă în jundră, mănăncă odată pe zi, pe când domnișorul se îmbracă și trăesce bine. Dacă se întrăbe pe sine sau pe tatăl său, răspunsul este: de aceea e asta fiindcă tu ești român, er el magiar. Ori încătr'o a umblat drum de o zi dela locul său natal, în tot locul a vădit că magiarul e domn și are stare, er românul e țeran și sērăc. Este adevărat, că mai târziu observă, că tinerii magiari încă nu sunt toți domni și bogați, sunt și între acestia sērăci, dar pe acesti îi apără fundațiunea școlară și masa gratuită a „colegiului". Dar de ce nu gustă și el astfel de beneficii? Fiindcă e român!

Câteodată s'ar apropia bucuros de colegii sei magiari să discute cu ei și prin schimb pe idei să-și câștige o rutină ărecare socială. Domnișorul însă nu stă de vorbă cu el, căci e copil de țeran, er copilul de țeran sēcuiu îl desconsideră, fiindcă e buta oláh (român prost) medve bocs (puiu de urs).

Anii trec. Din cărți și din atingerea cu soții sei mai în etate învață, că el este strănepotul divului Traian și magiarii au răpit dela străbunii sei acest pământ, românii nu sunt români, ci romani veritabili. Ceee-ce a fost odinioară frumos și mare pe acest pământ — tot de români a fost făcut. Ioan Huniade, regele Mateiu, Pavel Chinezul etc. au fost români; Horia și Cloșca n'au fost țerani răsvrățitor, ci martiri naționali. La ocaziuni binevenite le espune aceste colegilor sei, dar acestia rid de el și îl numesc ne'nun, vrednic de spânzurat și nu mai

convin cu el. Nici nu-i pasă, se simte foarte bine în odaia mică a căsii surpate din strada plină de tină a mahalalei, unde locuiesc 8—10 laolaltă. De ce să și meargă el între magiari, unde se batjocoresce naționalitatea, limba sa, eroii și naționali și iluziile sale istorice: sărăcia și manierele sale d-la sat.

Părăsește Clujul, Aiudul și merge la Blaj sau Brașov. Ce deosebire! Ce bine se simte în aceste centre ale românismului. Cu ce evlavie ascultă ce-i povestesc lui profesorii despre mărima de odinioară a némului românesc. Cât de adevărate află cuvintele profesorului, când vorbește despre țirănia magiară. Cu ce plăcere și entuziasm cetesce „Viața lui Mihai Vitezeu” de Bălcescu. Începe să creadă, că va veni vremea, când un nou Mihai-Vitezeu, un nou Stefan- cel-Mare în fruntea unei oștiri de 200.000 eroi va năvăli în această țară ca să reocupe țera furată și să redea patria românului asuprit. Profesorul îi atrage atențiunea asupra cărții lui Barițiu, istoriei Ardélului. Cetesce până la sfârșit. Acastă carte e o listă de pécete ale magiarilor dela cap până la sfârșit, este cronică suferințelor românilor și luptelor pline de jefire. Se decide, că și el se va lupta pe mórte și vieță pentru libertatea națiunii sale și drepturile limbii sale.

A trecut bacalaureatul. De dragul studiilor mai înalte se reîntorce în țara magiari și merge la Cluj, sau chiar la Pesta. Cântecul vechiu se repetază. Magiarii nu s'au îndreptat sau n'au învățat nimic. Trece și examenele de stat. Face încercare la administrațiune. Comitele suprem însă nu-l denumesc, congregațiunea nu-l alege, căci funcțiunea se dă pe baza intereselor familiare sau de cortezir și nepotismului domnișorului de odinioară, eventualul mai slab calificat decât el. Ore de ce tot-a acestea? Drept răspuns: însuși vechiul refren: fiindcă esti român! Durerea sa individuală se generalizează și o ridică până la gradul de gravamen social și politic. Se simte prigoni, căci nu se pòate feri în țera acésta, fiindcă e român. Dar mai este încă o patrie, România liberă! Acolo va trece, ca espatriat voluntar. Acolo își trece entuziasmul național, erudițiunea și ura neîmpedată față de magiari.

Trece frontiera. Se află în centrul culturii moderne române, în Bucuresci. La început se minunează. Este cu totul altă lume, de cum și-a imaginat-o. Nu-l primesc nime cu brațe deschise. Comunitatea sângelui român și gloria espatriării voluntare în sine, nu plătesc mult aici. Și aici e lum-a împinsă de năcazurile de traiu. Protecțiunea, nepotismul și corupțiunea politică e aici și mai mare decât între magiarii urgisiți. Lupta pentru existență e însă mai ușoară. Pe omni îi poți trage mai bine pe sfõră decât acasă. Numai curaj și perseverență este de lipsă.

În decurs de un an doi omul nostru se viră unde-va și încet, dar cuminte dă tot înainte. Cu binișorul se orientează și în împrejurările politice și sociale și trece apoi pe aceea parte unde succesul îi pare mai asigurat. Cunoscințele sale sunt mai solide, caracterul mai așezat, sentimentul național mai activ decât al indigenului, dar individualitatea sa este mai întărită și curajoasă. Vêdând colegii și espatriati, că este băiat cuminte, încep să-l primesc în societatea lor și a vedé în el un soț de interese. Posițiunea sa socială și valoarea individuală crește încet dar sigur. Este membrul mai multor societăți și cluburi, în adunările politice vorbește și ține discursuri, în diare scrie articole fulminanți și din când în când atât de pătrunzător scie să exprime situațiunea celor trei milioane de români asupriți și să tune și trăsnească contra hunilor secolului al XIX lea, contra magiarilor barbari, observă că îl ascultă cu plăcere, li se face milă îl iubesc, caută deci să vorbească cât de mult despre tema predilectă și se tragă folos din martiriul benevol. Deocamdată devine numai idolul viitorului țerii, al tinerimii, mai târziu însă favoritul societății și în fine un factor important și decisiv al vieții publice.

România este o țară parlamentară, și constituțional străpănită, unde lupta între partide ajungerea la putere este pòate mai agitată decât chiar în Francia. Oposițiunea își permite tóte și în luptă se folosește de tóte mijlocele ca să discrediteze gu-

vernul. Așa numita „cestiune ardelénă” este mijlocul cel mai puternic în mâna oposițiunii. Cu acésta se pòate aduce guvernul în situațiune critică, căci dacă primesc de al seu ce pretinde oposițiunea — trebuie se cadă în urma unei presiuni internaționale, ér dacă se opune este gata contra lui învinuirea cea mai gravă, că a tradat națiunea magiarilor, că este nedemn de a purta numele de român. Astfel de suspiționări apoi subminază terenul guvernului și causéză ca guvernul dimpreună cu popularitatea să-și pèrdă și autoritatea. Compatrioții nostri espatriati se privesc acum nu numai martirii magiarilor, ci și ai guvernului român trădător și la casă guvernul cade, ei pretind în primul loc dela oposițiunea învingătoare — rêsplata serviciilor lor.

Propunerea lui M. Bartha și „P. Lloyd”.

În numărul trecut al foi noastre am amintit despre propunerea lui Bartha Miklos din congregația comitatului Cojocnei, referitoare la reglementarea naționalităților, și am amintit, că tóte cele dorite de Bartha au fost primite cu unanimitate, ba după cum se raportéză, cu „mare însuflețire” de membrii congregațiunii. Comitatul Clujului este al treilea comitat, în congregația căruia s'a desbătut acum de curând rezolvarea pe o cale óre-care a cestiunii de naționalitate și respective înfrânarea „agitatorilor” și progresarea în magiarizare etc. Cel dintâiu comitat a fost, precum scim, Nograd, care a luat deciziunea, că guvernul să fie rugat a introduce censură preventivă pentru presa română și slovacă. Acastă hotărîre s'a comunicat cu tóte municipiile și așa ajungând la desbateri în Turoș, ea a fost respinsă, dar s'a primit propunerea vicecomiteiului, ca „agitatorii” pe calea presei să fie condamnați la închisóre ordinară (și nu de stat.)

După aceste două „preludii” vine apoi sécuiul ardelén Bartha Miklos în adunarea comitatensă din centrul „kulturegylet” și propune o sumă de mësuri, pe care să le ia guvernul față de naționalități, mësuri cari de cari mai bizare și mai esaltate, cari tóte se unifică în un punct: de a ajunge prin ele la magiarizarea tuturor nemagiarilor. Absurde sunt aceste mësuri și de rîs și noi nu ne mirăm atât de mult de Bartha Miklos, care le-a plâs-muit, fiindcă îl scim de un șovinist până la esaltație extremă, cât mai mult de adunarea comitatensă, fie ea ținută chiar și în Cluj, care a putut afla de bune ideile lui Bartha.

Cu privire la cestiunea acésta „P. Lloyd” din 1 Nov. c. scrie un articol, din care dăm următoarele:

După ce autorul articolului își exprimă părerea de rău, că în o cestiune atât de însemnată: cum e cestiunea română, congregația a primit o propunere, fără de-a o supune unei discusiuni serioase numai din entuziasm spontan; după ce acésta în municipiu nu sa făcut, e datorința presei a supune propozițiunile lui Bartha la o cercetare critică. Autorul recunósce, că scopul, de care a fost condus Bartha și congregația, e demn de laudă, căci țintesce la triumful ideii de stat magiar, dar mijlocele, cu care vrea să aajungă la scop, le află de nepotrivite, și apoi continuă astfel:

„Dl. Bartha și membrii congregațiunii din Cluj vrea mai întâiu să restringă libertatea de presă: o idee, pe care trebuie să o respingă a limine ori ce om cu idei liberale. Domnia nedisputabilă a ideii de stat ungar este negreșit o țintă de dorit; dar libertatea presei este prețul pe care nu trebuie nici când să-l dea statul pentru ajungerea acestui scop. Libertatea presei pentru noi este un bun mai scump, decât pacea cu naționalitățile... Dl Bartha a trebuit să judece și din punctul de vedere al partidului său, ce situațiune

s'ar crea, dacă propunerile sale s'ar realiza prin legislațiune, dar efectul așteptat de la ele nu s'ar arăta? Atunci am avea misere de naționalități, dar fără libertate de presă. Un popor căruia i-s'a răpit vre-un drept, pòate să-l recaștigate prin înțelepciune, putere și curaj. Un drept însă la care un popor abđice de voie bună, în un moment de nesocotință ușuratică, este perdut pentru totdeuna.

(Va urma.)

Noutăți.

Bar. Anton Szveteny. În mormântarea generalului și comandantului corpului XII de armată s'a făcut, conform programului, Joi la 3 ore p. m. cu o strălucită paradă militară. La înmormântare au participat cororativ autoritățile bisericesti, civile și militare din loc, deputați militari de pe teritoriul corpului de armată și un numeros public. Biserica noastră a fost reprezentată prin Preav. Consistoriu în frunte cu Escelenția Sa I. P. S. D. archiepiscop și metropolit Miron Romanul. Trupele au fost conduse de F. M. L. Galgotzi. După trupel de cavalerie și de infanterie au urmat două care funebre încărcate de cununi, apoi un cal în doliu, carul cu defunctul, acésta i-au urmat trei soldați, cari purtau ordurile, apoi un cavaler îmbrăcat în fier, feciorii repostatului cu rudeniile mai apropiate, reprezentantul Maj. Sale monarhului locot. col. Lonyay cu Escelenția Sa I. P. S. D. archiepiscop și metropolit Miron Romanul; autoritățile bisericesti, generalii etc. Șirul l'a închis artileria. Salvele s'au tras din partea infanteriei și a artileriei.

Jurământul recruților. După o nouă ordinațiune a ministrului de războiu, recruții au avut să depună din nou jurământ. Acésta s'a întemplat în Sibiu la 1 Novembre n. pe locul de exerciții. Jurământului i-a premers un serviciu divin și alocuțiuni în tóte trei limbile țerei. Au asistat division. gen. Pach însoțit de o înalță suită. Efectul tristului incidenta morții comandantului de corp s'a putut observa la acésta solemnitate. Solemnitatea s'a terminat cu luarea în revistă a trupelor.

Virilții comitatului Sibiu. Între 146 virilști ai comitatului Sibiu românii sunt următorii: 1. Escelenția Sa Miron Romanul archiepiscop și metropolit; 2. Dr. Aurel Brote dir. la banca Transilvania 3. Parteniu Cosma dir. la banca „Albina,” 4. Dr. Octavian Rusu avocat 5. Ioan Popa avocat; 6. Ioan de Preda, avocat. 7. Dr. Ioan Nemeș, avocat. 8. Aleksandra Lebu, proprietariu. 9. Ioan Onițiu, comerciant. 10. Ioan Vidrighin, măcelariu. 11. Nicolau Vidrigin, proprietariu. 12. Zaharia Boiu, protopresb. 13. Nicolau Șogan, măcelariu. 14. Avram Acilinescu, notariu. 15. Todor Vulcu proprietariu; 16. Ioan Macsim Vulcu, proprietariu, ér între cei 11 suplenți: Ioan Racuciu, comerciant, Demetriu Vidrigin proprietar.

Sinod episcopesc. În ședința din 1 Noembrie a sinodului episcopesc sêrbesc s'au făcut alegerile de episcopi pentru scaunele vacante de Buda și Bacica. Resultatul alegerii e ținut în secret până-ce va sosi aproba rea preainaltă. După cum se aude prin public, pentru scaunul din Buda este ales Gherasim Petrovici fost vicariu și pentru cel din Bacica secret. archiep. German Opacici. Foile magiare se bucură, căci ambii sciu vorbi și scrie în limba statului.

Magiarizare. Sub titlul „statistica magirisării numelor” se bucură „Magy. Hirl”, că din 1 Ianuariu până la finea lui Iuliu 666 de inși s'au folosit de dreptul a-și magiarisa numele. Între acestia au fost 366 israeliți, 28 rom. cat. 16 reformați; ér ceilalți se repartizează între greco-catolici, evanghelici și unitari.

Pensiunile în Ungaria. Cea mai mare pensiuine în Ungaria o are Coloman Tisza, care ia la an 8000 fl. El a servit în total ca ministru și ca ministru președinte 15 ani și 14 zile. În calitatea din urmă, acésta, ca mi-

nistru-președinte, el a avut un salariu anual de 20,000 fl., afară de cheltuelile de reprezentării, cari singure fac 12,900 fl. Cu totul la oltă, Coloman Tisza, în timpul cât a fost ministru activ, a primit dela stat o sumă de 484,000 fl. Adăugându-se la acésta sumă și pensiuinea, ce o trage dela 13 Martie 1890 încóce, și care până acum trece preste 30,000 fl. astfel resultă suma de 514,000 fl. pe cari Coloman Tisza i a primit până acum dela stat.

O pensiuine atât de mare ca a lui Col. Tisza -acésta de 8000 fl. la an mai are singur Gaizago Salamon, președintele curții de compturi, fostul ministru br. Orezzy Bela are o pensiuine de 7680 fl. fostul secretar de stat Barthos János 6000 fl. Mai are apoi consilierul ministerial Ribary József o pensiuine de 5000 fl.

Caracteristică este pansionarea fostului profesor universitar Kautz Gyula, care acum e directorul băncii austro-ungare. Lui îi s'a votat acésta anul trecut o pensiuine din bugetul ministrului de culte și instrucțiune publică în sumă de 4500 fl. de-odată cu acésta pansionare însă guvernul l'a numit director al băncii austro-ungare, de unde trage la an 24,000 fl. cu salariu și alte 15,000 ca tantiemă, total 39,000fl. la an.

Neugeboren Emil, trage deodată două pensiuini din bugetul ministerului de culte și instrucțiune publică. În lista pensionistilor de pe an 1890—91, la pag. 47 stă scris din cuvânt în cuvânt: „Dr. Neugeboren Emil, profesor de academia de drepturi, în etate de 52 ani, după o plată de 1800 fl. și după un serviciu de 31 ani și 11 luni are presiune de 1746 fl.”. În aceeași listă cetind mai departe, găsim la pag. 48 următoarele rânduri: „Dr. Neugeboren Emil, în vîrstă de 52 ani după o plată de 1800 fl. și după un serviciu de 31 ani și 11 luni are pensiuine pe 1710 fl.” — va să dică acest Neugeboren primesc de-odată o pensiuine dublă, cu deosebire numai, că la pansionarea de a doua, statul i-a scurtat pensiuinea cu 36 fl.

Bismarck și * * * Astă vară, pe când prințul de Bismarck se afla la Kisingen, mai multe societăți corale din părțile Rinului, s'au dus de l'au felicitat. Într'un discurs pe care l'ținuse președintele unei societăți corale, anume Orpheus, profesorul Hörter, laudă pe principele, ca protector al muzicii germane. Prințul Bismarck îi răspunse și accentuă mai cu samă, asupra însemnătății cântului, în privirea tendinței lui naționale... Regret, dîse el, că pe tērēmul muzicii nu vè sunt egal. În încărcarea mea de studiu, din copilăria-mi nu mi-a rămas nici-odată vreme și pentru muzică, și cu tóte acestea o iubesc foarte mult. Eu îi sunt foarte recunoscător, muzica m'a susținut în afacerile mele politice.

Sunetul cântului german a câștigat inimile în tótă Germania și eu îl socotesc ca un imponderabil de unire. Ca dovadă citez pe „Becker'sche Rheinlied,” din anul 1841 Asemenea când am fost amenințat de francesi în anul 1870 în acésta epocă, acest cântec a fost foarte puternic.

Cu câtă iuțelă a fost primit și îmbrățișat, de tótă poporațiunea care până atunci a fost încă împărțită în partide și acest cântec produse efectul, pare că aveam câte-va corpurile de armată mai mult la marginea Rinului. Să citez de exemplu cântecul „Die Wacht am Rhein”, Cât de mult a entuziasmat pe soldat, întărindu-i inima acest cântec resboinic, pe câmpul de bătăe, în mijlocul ernei și de multe ori lipsit de ori-ce material, și în fața inamicului! Scit este că numai de la inimă și însuflețire atárnă tot în resbel. Nu numărul capetelor, ci entuziasmul a făcut să câștigăm luptele. Une ori eram noi mai numeroși, însă și atunci când eram, în minoritate. tot biruim prin calitatea trupelor noastre? Acest fundament a fost în inima și însuflețirea noastră, care susține disciplina chiar și atunci când sub același circumstanțe, la francesi se slăbia.

Astfel consider eu cântul și pentru viitor, ca un aliat resboinic, și vè exprima recunoscința mea pentru ajutorul ce mi-a dat, cântăreții puné d tot déuna, mai presus pe tóte ideile naționale și transmitându-le chiar și preste hotarele țerii noastre.

Avis.

Cu începerea anului școlar venim de nou a atrage atențiunea învățătorilor și bărbatilor de școlă asupra următoarelor cărți, apărute în editura tipografiei noastre archidieceșane, fiind cele mai bune și mai corespunzătoare manuale de școlă:

Din: „Biblioteca cărților școlare pentru studiul religiunii“:

Istoria bisericească pentru școlile poporale. Sibiu 1893. Prețul legat 35 cr.

Istoria Biblică în folosul școlilor poporale. — Cu zece ilustrațiuni reproduse în format mic după biblia ilustrată de G. Dóre din editura Deutschen-Verlags-Anstalt în Stuttgart. Prețul legat 30 cr. broșat 25 cr.

Istoria Biblică în folosul școlilor medii. Cu 20 ilustrațiuni reproduse în format mic după biblia ilustr. de G. Dóre din editura Deutsches Verlags-Anstalt în Stuttgart. Prețul broș. 55 cr.

Manual de istoria bisericească pentru tinerimea de confesiunea gr. or. din școlile medii și comerciale, de Dr. Ilarion Pușcariu, archimandrit, vicar arhiepiscopesc etc. Prețul 1 coronă.

Aceste două din urmă le pot folosi ca manuale și învățătorii.

Bibliografie.

A apărut:

„Biserica ortodoxă română“ revistă periodică eclesiastică. Anul al XVII-lea nr. 7, luna Octombrie.

Cuprinsul:

Documente inedite. — Manuscript autograf a lui Chesarie Daponte. — Influența morală a evangeliului asupra vieții sociale a omenilor. — Studii istorico-canonic asupra existenței ierarhiei bisericești române. — Discurs. — Cuvânt funebru. — Predică la Dumineca Florilor. — Donațiuni.

Poșta redacțiunii.

M. B. în A. Binevoii a îndruga pe cei 14 a-și validă drepturile, reale sau închipuite, pe cale constituțională. Asupra manuscrisului pot se dispune. Red.

Loterie.

Mercuri, în 1 Novembre, 1893.
Sibiu: **66 41 64 25 38**

Nr 75/1893 [214] 3—3

EDICT.

Domnița Măluțană, născută în Săn-Mărgita și fost locuitoare în Uriul de sus muere legitimă alui Nicolau Mureșan, născut și locuitor în Uriul de sus, carea pribegese în lume în timp de preste 6 ani fără a se ști locul ubicațiunii ei prin acesta este citată ca în termen de 6 luni computate dela prima publicare a acestui edict în diarul „Telegraful Român“ să se prezenteze la subsemnatul scaun căci la din contră procesul divorțial intentat de bărbatul ei să va decide și în absența ei.

Deeș, 30 August, 1893.

Scaunul protopresbiteral al tractului gr. or. Deeș ca for matrimonial de instanța I.

Teodor Hermann
protopresbiter.

Nr. 843/893 [212] 3—3

EDICT.

Ana I. Pop de religiunea gr. ort. din Geógiul de sus, carea mai bine de 5 ani a părăsit pre leguitul ei soț Nicolae Beldian din Geógiul de sus fără a se ști unde petrece să citeză prin acesta a se presenta în termen de 6 luni de zile înaintea acestui for matrimonial conform rezoluțiunii Venerabilului consistoriu archidieceșan dto 28 Septembre Nr.5786/B. la din con-

tra procesul urzit de actorele să va pertracta și decide și în absența ei.

Alba Iulia, 7 Octobrie, 1893;

Forul matrimonial de I instanță al tractului Albei-Iulia.

Nicolau Ivan,
adm. protopresbiteral.

Nr. 67/893 M. [218] 1—3

EDICT.

Pre basa decisiunii Venerabilului Consistoriu archid. dela 10 Septembrie 1893 Nr. 5219 B. se provocă a se presenta înaintea subscrîșului for matrimonial, în timp de 6 luni

de zile dela prima publicare a acestui edict, Nicolae Corcheș gr. or. din Certegea născ. în Cămpeni, carele de 3 ani trecuți a părăsit pre legiuita lui muere Ana n. Borlă gr. or. din Certegea, fără a se ști că unde se află. prelângă observarea că de nu se va presenta se va decide și fără el divorțiul intentat la acest for de muere lui.

Scaunul protopresbiteral gr. or. al Cămpenilor ca for prim matrimonial. Cămpeni, 12 Octobrie 1893.

Romul Furdui,
protopresb.

Chiar acum a eșit de sub tipar:

CĂLENDARUL „AUROREI“

pe anul comun 1894.

Cu portretul episcopului Ioan Lemény — și alte mulțime de ilustrațiuni frumoșe.

Din cuprinsul variat și interesant al acestui calendaru, însemnăm aici:

I. Partea calendaristică: Cronologia pe anul 1894. — Păscălia pe anul 1894. — Sărbătorile și alte zile schimbătoare la răsăriteni și apuseni. — Posturile — Regentele anului 1894. — Eclipsele sau întunecimile. — Cele 4 anotimpuri astronomice. — Semnele pentru fazele lunii. — Calendar iulian-gregorian. — Meteorologie. Sorele. — Fazele lunii. — Schimbarea timpului după planete. — Têrgurile (după datele oficiose cele mai din urmă). — Serviciu postal și telegrafic. — Indreptar financiar.

II. Partea de cetit: Ură și dragoste. (Novelă populară). — Moțul bătrân. (Poesie). — Mama. (studiu caracteristic). — Cătră Preasânta Feciôră. (Poesie). — Căsătoria și înmormântarea la Romani. — O crimă misterioasă. (Istorie din viața americană). — Ruga dorilor. (Poesie). — Higienă: Câte-va cuvinte despre febrile tifoide sau tifosul, ori în termeni populari lungorea. — Noțițe folositoare. — Glume: (mare parte ilustrate). — Iubitul de libertate. — Scusă. — Pricepere copilărească. — Servitorul credincios până la mörte. — La școlă evreiască. — Ce-a mai rămas. — La sfârșit. — După divorț. — Răspunsul măcelarului. — Copil modern. — Intre doi egoști. — O telegramă neguțătorească. — În menagiu. — S'a născut înainte de vécül său. — Puțin periculos. — Amor modern. — De-ale copiilor. — Ilustrațiuni. — Publicațiuni. [219] 1—3

Se pöte procura dela tipografia „Aurora“ A. Todoran în Gherla — Szamosujvár.

Câte un esemplar cu 30 cr. + 5 cr. porto postal, ér 6 esemplare 1 fl. 60 cr. sped. franco.

Mersul trenurilor pe liniile orientale ale căii ferate de stat r. u. valabil din 1 Octobrie 1893.

Budapesta — Predeal											
Tren de persoane	Tren accelerat	Tren de persoane	Tren de persoane	Tren accelerat		Tren accelerat	Tren accelerat	Tren de persoane	Tren accelerat	Tren de persoane	
10.—	8.05	8.05	—	2.15	pl. Viena	sos.	3.—	1.55	3.—	7.20	6.20
8.25	2.10	2.50	5.50	9.15	Budapesta	↑	6.20	7.30	6.35	1.50	8.40
11.28	4.07	6.14	8.57	11.12	Szolnok	↑	2.55	5.23	3.31	11.46	4.47
1.35	5.46	—	11.33	12.50	P. Ladány	↑	12.06	3.46	1.16	10.05	2.24
3.53	7.08	8.42	1.50	2.12	Oradea-mare	pl. sos.	Tr. de per-sone	2.25	11.04	8.43	12.09
4.—	7.15	12.05	2.24	2.19	Oradea-mare	pl. sos.	2.18	10.44	8.38	11.51	—
4.30	7.43	1.02	3.03	2.49	Mező Telegd	↑	—	1.52	10.07	8.13	11.17
5.22	8.18	2.14	3.46	3.24	Rév	↑	—	—	9.30	—	10.42
5.45	—	2.50	4.07	—	Bratca	↑	—	1.26	9.10	7.47	10.23
6.34	9.07	3.54	4.53	4.17	Ciucia	↑	3.53	—	8.31	7.08	9.51
7.18	9.37	4.53	5.32	4.50	Huiedin	↑	2.58	12.47	7.53	6.39	9.12
8.05	10.37	6.24	6.24	—	Ghirbău	↑	1.13	—	6.53	—	8.17
8.32	—	6.59	6.59	5.55	Cluș.	pl. sos.	12.17	11.01	6.14	5.25	7.40
8.49	—	11.10	8.40	6.11	Apahida	pl. sos.	—	10.45	5.14	4.48	6.52
9.06	—	11.32	9.08	6.27	Ghiriș	↑	—	—	4.45	4.23	6.34
10.08	—	12.50	10.40	7.28	Cucerdea	↑	—	9.23	3.18	3.—	5.26
10.37	—	1.25	11.25	7.50	Uióra	↑	—	8.54	2.31	2.08	4.52
10.59	—	1.43	11.54	—	Vințul-de-sus	↑	—	—	2.13	2.—	4.34
11.07	—	1.52	12.04	—	Aiud	↑	—	—	2.05	1.51	4.28
11.31	—	2.18	12.34	8.17	Teiuș.	pl. sos.	—	8.24	1.35	1.23	4.07
11.48	—	2.40	1.—	8.33	Crăciunel	↑	—	8.07	1.08	12.45	3.47
12.25	—	—	1.40	8.38	Blaș	↑	—	8.—	—	12.28	2.49
12.50	—	—	2.17	—	Micăsasa	↑	—	—	11.57	—	2.27
1.04	—	—	2.35	9.09	Copșa-mică	pl. sos.	—	—	7.31	11.42	2.13
1.35	—	—	3.14	—	Mediaș	↑	—	—	11.06	—	1.39
1.50	—	—	3.34	9.42	Elisabetopole	↑	—	6.57	10.4	—	1.18
2.13	—	—	3.49	9.44	Sighișora	↑	—	6.55	10.31	—	12.53
2.32	—	—	4.11	9.59	Hașfalău	↑	—	6.42	10.09	—	12.37
3.04	—	—	4.48	10.22	Homorod	↑	—	6.21	9.31	—	12.06
3.39	—	—	5.27	10.51	Ágostonfalva	↑	—	5.44	8.53	—	11.29
4.01	—	—	6.10	11.13	Apața	↑	—	5.34	8.23	—	11.03
5.26	—	—	7.52	12.26	Feldioara	↑	—	4.29	6.55	—	9.46
6.08	—	—	8.30	12.58	Brașov	pl. sos.	—	3.56	6.09	—	9.04
6.40	Tr. de	—	9.03	1.15	Timiș	↑	—	3.40	5.42	—	8.37
7.16	per-sone	Tren accelerat	9.38	1.34	Predeal	↑	—	3.19	5.07	—	8.03
8.—	—	—	10.25	2.09	București.	↑	—	2.48	4.20	—	7.23
—	11.—	5.15	6.18	2.19	—	—	—	10.17	2.18	—	6.58
—	12.26	5.57	7.10	3.01	—	—	—	9.41	1.42	—	5.57
—	1.11	6.29	7.40	3.31	—	—	—	9.12	1.12	—	5.16
—	8.45	12.20	10.50	9.15	—	—	—	4.45	7.40	—	8.50

Budapesta — Arad — Teiuș										
Tren de persoane	Tren accelerat	Tren de persoane	Tren de persoane	Tren accelerat		Tren de persoane	Tren accelerat	Tren de persoane	Tren accelerat	Tren de persoane
—	—	10.—	8.05	2.15	pl. Viena	sos.	6.20	7.20	3.—	—
—	—	8.10	1.56	9.30	Budapesta	↑	7.25	1.20	5.50	—
—	—	10.04	4.02	1.05	Szolnok	↑	4.15	11.15	2.21	—
—	—	3.45	6.57	5.24	Arad	pl. sos.	11.18	8.20	9.05	—
—	—	—	T. a. p.	—	Arad	pl. sos.	10.46	7.20	8.40	—
—	—	4.30	2.34	5.46	Glogovaț	↑	10.34	7.01	8.30	—
—	—	4.42	2.34	5.57	Gyorok	↑	10.11	6.20	8.08	—
—	—	5.03	3.34	6.19	Pauliș	↑	9.58	5.50	7.57	—
—	—	5.14	3.58	6.30	Radna-Lipova	↑	9.44	5.28	7.46	—
—	—	5.32	4.20	6.48	Conop	↑	9.10	—	7.17	—
—	—	5.56	—	7.12	Bérvava	↑	8.54	—	7.02	—
—	—	6.12	—	7.27	Soborșin	↑	8.03	—	6.24	—
—	—	6.58	—	8.07	Zam	↑	7.28	—	5.53	—
—	—	7.26	—	8.33	Gurasada	↑	7.—	—	5.28	—
—	—	7.52	—	8.57	Ilia	↑	6.49	—	5.17	—
—	—	8.08	—	9.13	Branicica	↑	6.24	—	4.51	—
—	—	8.26	—	9.29	Deva	↑	5.59	—	4.33	—
—	—	8.52	—	9.53	Simeria (Piski)	↑	5.43	—	4.17	—
—	—	10.—	—	10.19	Orăștia	↑	4.42	—	3.30	—
—	—	10.25	—	10.50	Șibot	↑	4.20	—	3.03	—
—	—	10.44	—	11.16	Vințul de jos	↑	4.58	—	2.36	—
—	—	11.58	—	11.44	Alba-Iulia	↑	3.40	9.40	2.19	—
—	—	11.29	7.05	12.06	Teiuș	pl. sos.	3.04	9.05	1.39	—
—	—	11.56	7.40	12.38	—	—	—	—	—	—

Budapesta, gara de vest — Orșova — Verciorova											
Orient.	Tren de persoane	Tren accelerat	Tren de persoane	Tren mixt		Tren de persoane	Tren accelerat	Orient.	Tren de persoane	Tren de persoane	
9.06	11.—	9.—	9.15	4.15	pl. Viena	sos.	6.15	2.45	3.16	7.05	6.35
1.55	8.25	2.35	6.30	10.10	Budapesta	sos.	7.10	9.14	10.27	1.20	8.50
5.18	5.20	7.59	4.24	3.36	Timișoara	pl. sos.	9.50	5.50	5.13	7.50	11.20
—	6.15	8.25	5.25	9.30	Caransebeș	pl. sos.	9.20	—	5.07	7.42	8.28
—	9.35	10.41	8.23	3.30	Băile-Herculane	↑	6.22	—	12.53	5.31	11.05
11.28	—	12.52	10.58	7.36	Verciorova	↑	3.40	—	12.53	3.21	5.14
12.09	—	1.25	2.10	—	Bucureșe.	↑	2.26	—	12.10	2.10	—
10.55	—	11.40	—	—	—	—	—	—	4.03	5.50	—

Cucerdea — Oșorheiu — Reg. săs.										
Tren de persoane	Tren accelerat	Tren de persoane	Tren de persoane	Tren accelerat		Tren de persoane	Tren accelerat	Tren de persoane	Tren accelerat	Tren de persoane
—										